

Bruselj, 12.3.2020
COM(2020) 97 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU
O ZUNANJIH UKREPIH EIB S PRORAČUNSKIM JAMSTVOM EU V LETU 2018

1. UVOD

Mandat Evropske investicijske banke (EIB) za zunanja posojila (v nadaljnjem besedilu: zunanji mandat EIB) je pomembno orodje, s katerim Evropska unija podpira naložbe v partnerske države. Temelji na jamstvu iz proračunskih sredstev EU, ki ga Evropska komisija zagotovi EIB, da ta lahko poveča posojila zunaj EU v podporo politikam EU. Jamstvo EU pokriva določene primere, ko posojilojemalci ne vrnejo posojila, ki ga dolgujejo EIB. Jamstvo EU tako krepi sposobnost EIB za prevzemanje naložbenega tveganja. Pravna podlaga za zunanji mandat EIB je Sklep št. 466/2014/EU (v nadaljnjem besedilu: sklep o zunanjem mandatu EIB)¹, ki je bil nazadnje spremenjen leta 2018². Če EIB unovči jamstvo EU, se plačila zagotovijo iz Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe³.

Zunanji mandat EIB podpira dejavnosti EIB v predpristopnih državah, vzhodnem in južnem sosedstvu, Aziji, Latinski Ameriki in Južni Afriki, pri čemer je do financiranja trenutno upravičenih skupno 64 držav. V sedanjem obdobju zunanjega mandata EIB (2014–2020) so iz proračuna EU za operacije financiranja EIB zagotovljena jamstva v višini do 32,3 milijarde EUR z obveznostjo kritja prvih 65 % morebitnih izgub v portfelju z zagotovljenim jamstvom. Sklep o zunanjem mandatu EIB določa zgornje meje jamstev za različne geografske regije in podregije.

Komisija je nedavno objavila celovito oceno izvajanja mandata EIB za zunanja posojila v obdobju od sredine leta 2014 do konca leta 2018⁴.

To letno poročilo vsebuje osnovni pregled dejavnosti EIB v okviru jamstva EU v letu 2018⁵. Vključuje tudi povzetek financiranja, ki ga je EIB izvedla brez jamstva EU (tj. na „lastno odgovornost“), da bi se zagotovila celovitejša slika dejavnosti EIB v regijah, ki jih zajema zunanji mandat EIB⁶.

2. NAJPOMEMBNEJŠI REZULTATI

¹ Sklep št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o odobritvi jamstva EU Evropski investicijski banki za izgube pri financiranju v podporo naložbenim projektom zunaj Unije, UL L 135, 8.5.2014, str. 1.

² Sklep (EU) 2018/412 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2018 o spremembi, UL L 76, 19.3.2018, str. 30.

³ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 z dne 25. maja 2009 o ustanovitvi Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe (Kodificirana različica), UL L 145, 10.6.2009, str. 10, nazadnje spremenjena z Uredbo (EU) 2018/409 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2018.

⁴ SWD(2019) 333 final in povezani dokumenti, na voljo na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

⁵ To poročilo je bilo pripravljeno v skladu z zahtevami iz člena 11 sklepa o zunanjem mandatu EIB.

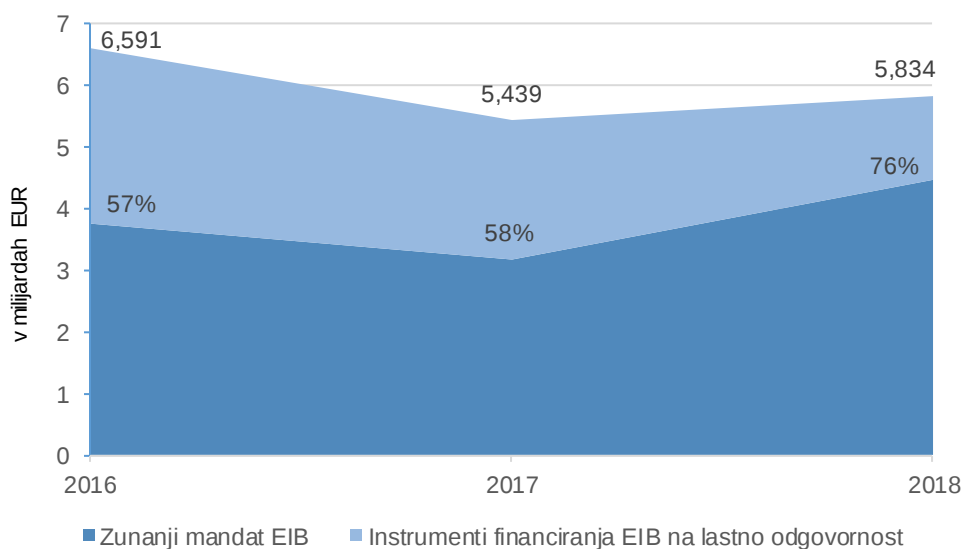
⁶ EIB ima v regijah svojega zunanjega mandata trenutno štiri instrumente financiranja na lastno odgovornost, in sicer predpristopni instrument (*Pre-Accession Facility*, PAF), instrument za financiranje sosedstva (*Neighbourhood Financing Facility*, NFF), instrument za podnebne ukrepe in okolje (*Climate Action and Environment Facility*, CAEF) ter instrument za strateške projekte (*Strategic Projects Facility*, SPF). Zadnja dva instrumenta zajemata tudi afriške, karibske in pacifiške države ter čezmorske države in ozemlja držav članic EU.

EIB je leta 2018 podpisala pogodbe o financiranju v višini 5,8 milijarde EUR v regijah, ki jih zajema mandat EIB za zunanja posojila⁷. Od tega skupnega zneska je več kot 4,46 milijarde EUR financiranja EIB kritega z jamstvom EU (tj. spada v okvir zunanjega mandata EIB), vključuje pa skoraj 50 posojilnih pogodb. Preostalo financiranje se izvaja z instrumenti financiranja EIB na lastno odgovornost.

V primerjavi z letom 2017, ko je vrednost pogodb o financiranju, podpisanih v okviru zunanjega mandata EIB, znašala samo 3,2 milijarde EUR, je obseg financiranja v letu 2018 znatno večji. Nasprotno se je obseg financiranja EIB na lastno odgovornost v državah zunanjega mandata EIB zmanjšal z 2,3 milijarde EUR leta 2017 na 1,4 milijarde EUR leta 2018⁸.

Diagram 1 prikazuje razvoj posojil v okviru zunanjega mandata EIB in instrumentov financiranja na lastno odgovornost med letoma 2016 in 2018 (zneski podpisanega financiranja in neto zneski, ki so bili preklicani). V tem obdobju je bilo povprečno 64 % financiranja EIB v teh regijah kritega z jamstvom EU⁹.

Diagram 1: Letni razvoj obsega posojil EIB v regijah zunanjega mandata EIB

⁷ Poleg tega sta bila dve pogodbi o financiranju, podpisani v obdobju 2005–2006, v skupni vrednosti 150 milijonov EUR leta 2018 preneseni v okvir zunanjega mandata EIB za obdobje 2014–2020. Ti dve operaciji financiranja nista vključeni v pregled podpisanih financiranj v letu 2018, ki so predstavljeni v tem letnem poročilu, sta pa upoštevani v pregledu skupne stopnje izkoriščenosti zunanjega mandata EIB (preglednica 2 v oddelku 3.2).

⁸ Obseg financiranja EIB na lastno odgovornost v regijah zunanjega mandata EIB leta 2018 se je zmanjšal predvsem zaradi manjšega obsega dejavnosti EIB v Turčiji ter projektov, povezanih s podnebnimi ukrepi, v Aziji, Srednji Aziji in Latinski Ameriki, ki jih je bilo številčno več, vendar so bile manjšega obsega.

⁹ Odstopanja od zneskov, objavljenih v prejšnjih poročilih, so posledica prekinitve pogodb. Operaciji financiranja, ki sta bili leta 2018 iz prejšnjih mandatov preneseni v okvir zunanjega mandata EIB za obdobje 2014–2020, nista vključeni v diagram.

V skladu s sklepom o zunanjem mandatu EIB se narava jamstva EU razlikuje glede na zadevno operacijo financiranja EIB:

- za operacije financiranja, ki vključujejo partnerje iz javnega sektorja (običajno za razvoj infrastrukture), za posojila EIB bankam ali družbam z državnim poroštvom in za operacije financiranja v okviru zasebnega mandata pobude EIB za odpornost, ki je bila oblikovana po vmesnem pregledu zunanjega mandata EIB leta 2018, se zagotovi celovito jamstvo, ki zajema operativna in politična tveganja¹⁰. S celovitim jamstvom EU se je krilo 4,2 milijarde EUR ali skoraj 95 % operacij financiranja, ki je bilo leta 2018 podpisanih v okviru zunanjega mandata EIB;
- za druge operacije financiranja zasebnega sektorja se zagotovi *jamstvo pri političnem tveganju* z bolj omejenim kritjem¹¹. Z njim se je leta 2018 krilo financiranje v obsegu 242 milijonov EUR.

Skupna stopnja izplačil v okviru zunanjega mandata EIB za obdobje 2014–2020 je ob koncu leta 2018 dosegla 33 % neto podpisanih operacij financiranja (5,8 milijarde EUR), kar pomeni, da se je zvišala z 18 % leta 2016 in 25 % leta 2017. Zlasti pri infrastrukturnih projektih se financiranje EIB izplačuje postopno in v obdobju več let¹².

3. FINANCIRANJE

3.1. PREGLED NOVEGA FINANCIRANJA EIB PO CILJIH

Vsako financiranje v okviru zunanjega mandata EIB prispeva k enemu od dveh „vertikalnih“ ciljev, tj. (a) razvoju lokalnega zasebnega sektorja ali (b) razvoju socialne in gospodarske infrastrukture. Isto financiranje lahko (deloma ali v celoti) prispeva tudi k „horizontalnim“ ciljem glede podnebnih ukrepov, regionalnega povezovanja in dolgoročne ekonomske odpornosti¹³.

Skupni znesek naložb EIB, podpisanih leta 2018 v okviru zunanjega mandata EIB, je znašal 4,46 milijarde EUR. Dve tretjini tega zneska (3 milijarde EUR) bosta namenjeni razvoju socialne in gospodarske infrastrukture. S preostalo tretjino pa se bo podprl razvoj lokalnega zasebnega sektorja, zlasti z izboljšanjem dostopa do financiranja za MSP.

Od tega skupnega zneska operacij financiranja, podpisanih leta 2018 v okviru zunanjega mandata EIB, bo 35 % namenjenih cilju glede podnebnih ukrepov, s 17 % se bo podprlo regionalno povezovanje, z 19 % pa se bo prispevalo k cilju glede dolgoročne ekonomske odpornosti (glej diagram 2).

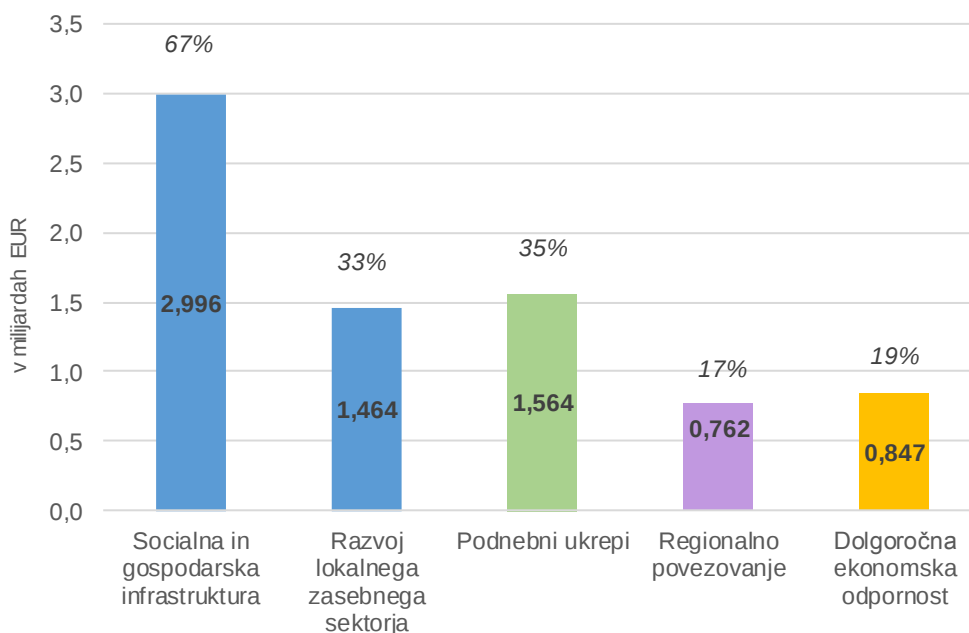
¹⁰ Celovito jamstvo EU omogoča EIB, da se odpove premiji za tveganje, ki bi jo sicer morala vključiti v svojo obrestno mero. Zato lahko partnerske države ali njihove institucije/družbe najemajo posojila pri EIB z znatno nižjimi stroški. Za podrobno analizo glej SWD(2019) 333, str. 10–11, 21 in 33–37.

¹¹ Jamstvo pri političnem tveganju krije neplačilo zaradi nekonvertibilnosti valute, razlastitve, vojne ali državljanskih nemirov in odklonitve pravnega varstva pri kršitvi pogodbe. Ne pomeni znižanja ocene tveganja EIB.

¹² Za podrobnejšo analizo izplačil glej nedavno oceno služb Komisije SWD(2019) 333, str. 28–30.

¹³ Člen 3 sklepa o zunanjem mandatu EIB.

Diagram 2: Prispevek k ciljem zunanjega mandata EIB (v milijardah EUR)

Opomba: Posamezen projekt lahko prispeva k več kot enemu cilju zunanjega mandata EIB. Cilji glede podnebnih ukrepov, regionalnega povezovanja in dolgoročne ekonomske odpornosti so medsektorski (horizontalni) cilji, ki se nanašajo na vse projekte in se zato med seboj prekrivajo. Seštevek zneskov financiranja za razvoj lokalnega zasebnega sektorja ter za gospodarsko in socialno infrastrukturo predstavlja skupni znesek operacij financiranja, podpisanih v danem letu¹⁴.

Razvoj lokalnega zasebnega sektorja, zlasti podpora za MSP

EIB je leta 2018 podpisala operacije financiranja za podporo razvoju lokalnega zasebnega sektorja v višini 1,72 milijarde EUR, od tega 1,46 milijarde EUR v okviru zunanjega mandata EIB. Velika večina tega financiranja je bila zagotovljena v obliki kreditnih linij za lokalne finančne posrednike (predvsem banke) za nadaljnje posojanje MSP in podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Štiri od teh kreditnih linij so bile namenjene manjšim bankam v Armeniji, Libanonu, Črni gori in Južni Afriki. EIB je podpisala tudi novo kreditno linijo na lastno odgovornost za mikrofinanciranje v Jordaniji.

Poleg tega je EIB v okviru instrumentov financiranja na lastno odgovornost vložila sredstva v sklade zasebnega kapitala, zlasti v sklad za zeleno rast (*Green for Growth Fund*, GGF) v južnem Sredozemlju in sklad za ekološka podjetja (*EcoEnterprises*) v Latinski Ameriki.

¹⁴ Financiranje v znesku 847 milijonov EUR, ki prispeva k cilju glede dolgoročne ekonomske odpornosti, vključuje tudi operacije, ki jih je EIB podpisala, preden je oktobra 2018 s Komisijo sklenila sedanji sporazum o jamstvu za zunanji mandat EIB. Vključitev tega financiranja v cilj glede dolgoročne ekonomske odpornosti je bila potrjena s Sklepom Komisije C(2019) 2901 final z dne 17. aprila 2019. V nedavno objavljeni oceni mandata EIB za zunanja posojila (SWD(2019) 333) to „prehodno financiranje“ ni bilo vključeno v statistični izračun. Ta razlika v izračunu pojasnjuje, zakaj je v tej oceni na str. 27 navedeno, da je le „10 % vseh operacij financiranja, podpisanih v okviru zunanjega mandata EIB leta 2018, prispevalo k cilju glede dolgoročne ekonomske odpornosti“, medtem ko je iz diagrama 2 v tem letnem poročilu razvidno, da se bo cilj glede ekonomske odpornosti podprl z 19 % zneskov, odobrenih v okviru zunanjega mandata EIB v tem letu.

Nazadnje je zagotovila tudi posojilo za razvoj treh industrijskih con v Libanonu in več posojil ukrajinski družbi, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo in proizvodnjo električne energije iz biomase.

Razvoj socialne in gospodarske infrastrukture

Obseg financiranja, ki ga je EIB podpisala leta 2018 ter je prispevalo k razvoju socialne in gospodarske infrastrukture v regijah zunanjega mandata EIB, je znašal 4,12 milijarde EUR, od katerih so bile skoraj 3 milijarde EUR krite z jamstvom EU. Glavni zadevni sektorji so bili energija, promet in voda/kanalizacija.

Nove naložbe v infrastrukturo v okviru zunanjega mandata EIB vključujejo nadgradnjo infrastrukture za prenos električne energije v Ukrajini, predor pod Bosporjem, cestni koridor v Bosni in Hercegovini, posodobitev železniškega voznega parka v Bangladešu ter prenovo omrežja podzemne železnice v Buenos Airesu in čistilne naprave za odpadne vode v Egiptu.

EIB je leta 2018 podpisala tudi financiranje v okviru instrumentov financiranja na lastno odgovornost, na primer za razvoj sončne energije v Mehiki, mestni prevoz v Bangaloreju in Bogoti ter infrastrukturo za vodo in odpadno vodo v Panami in Uzbekistanu.

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Posojila v regijah zunanjega mandata EIB, podpisana leta 2018, v vrednosti 2,5 milijarde EUR, od katerih je skoraj 1,6 milijarde EUR kritih z jamstvom EU, bodo podprla blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje¹⁵. Ob koncu leta 2018 je skupni delež financiranja za podnebne ukrepe v sedanjem obdobju zunanjega mandata EIB predstavljal več kot 35 % neto podpisanega financiranja, kar presega cilj 25 %, določen v sklepu o zunanjem mandatu EIB.

K cilju glede podnebnih ukrepov bodo največ prispevale naložbe v promet z manjšimi emisijami ogljika in energijo iz obnovljivih virov. Prilagajanje podnebnim spremembam v regijah zunanjega mandata EIB še vedno predstavlja manj kot 10 % financiranja EIB, povezanega s podnebjem.

Regionalno povezovanje

EIB je leta 2018 podpisala 12 novih projektov, ki prispevajo k medsektorskemu cilju regionalnega povezovanja. Največji med njimi je čezanatolski plinovod. Drugo financiranje, ki sodi v to kategorijo, bo namenjeno prometnim povezavam (npr. železnica Niš–Dimitrovgrad v Srbiji) ali posodobitvam sistemov za kontrolo zračnega prometa v Srbiji in na Kosovu.

Pobuda EIB za odpornost

¹⁵ V številnih primerih le del projekta prispeva k cilju glede podnebnih sprememb, zato se le za določen delež skupnega zneska posojila za ta projekt navede, da prispeva k temu cilju.

EIB je svojo pobudo za odpornost začela leta 2016, da bi prispevala k odzivu Evrope na migracijske in begunske izzive¹⁶. V okviru vmesnega pregleda zunanjega mandata EIB, ki je bil končan leta 2018, se je v sklep o zunanjem mandatu EIB vključil dodaten cilj dolgoročne ekonomske odpornosti. Poleg tega je bilo 1,4 milijarde EUR namenjenih za naložbe v javnem sektorju, ki prispevajo k cilju odpornosti, in vzpostavljen je bil poseben „zasebni mandat pobude EIB za odpornost“ v vrednosti 2,3 milijarde EUR, da bi se v zasebnem sektorju zagotovile naložbe v podporo dolgoročni ekonomski odpornosti. Zasebni mandat pobude EIB za odpornost je poseben, ker EIB zagotavlja kritje s celovitim jamstvom in ji s tem omogoča, da izvaja financiranje z večjim tveganjem¹⁷.

EIB je do konca leta 2018 odobrila financiranje v višini 4,1 milijarde EUR, ki naj bi bilo namenjeno odzivu na ta novi cilj zunanjega mandata EIB. Več kot polovica financiranja so kreditne linije (večinoma za posojila MSP), približno 12 % je naložb v vodo ali kanalizacijo, približno 11 % pa je naložb v promet.

3.2. PREGLED FINANCIRANJA EIB PO REGIJAH IN SEKTORJIH

Preglednica 1 vsebuje pregled obsega financiranja EIB leta 2018 v regijah, ki jih zajema zunanji mandat EIB, vključno s financiranjem, ki je krito z jamstvom EU ali z instrumenti financiranja na lastno odgovornost.

Preglednica 1: Financiranje EIB, podpisano leta 2018 v regijah zunanjega mandata EIB (brez preklicev)

Regija (v milijonih EUR)	Financiranje z jamstvom EU			Instrumenti financiranja EIB na lastno odgovornost ali sredstva tretjih oseb	Skupaj
	Celovito jamstvo	Jamstvo pri političnem tveganju	Zunanji mandat EIB skupaj		
Predpristopne države	1 182	60	1 242	230	1 472
Sredozemlje	1 944	20	1 964	60	2 024
Vzhodno sosedstvo, Rusija	470	162	632	–	632
Azija	205	–	205	600	805
Srednja Azija	–	–	–	200	200
Latinska Amerika	347	–	347	292	639
Južna Afrika	70	–	70	–	70
Skupaj	4 218	242	4 460	1 382	5 842

¹⁶ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>.

¹⁷ EIB zagotovi EU nadomestilo za proračunsko jamstvo v okviru zasebnega mandata pobude EIB za odpornost tako, da na EU prenese prihodke, povezane s tveganjem pri tem financiranju.

EIB je leta 2018 v regijah, ki jih zajema zunanji mandat EIB, podpisala posojila v višini 5,8 milijarde EUR, pri čemer je skupni znesek financiranja zunaj EU znašal 7,7 milijarde EUR (vključno s posojili za afriške, karibske in pacifiške države, čezmorske države in ozemlja ter države Efte). V predpristopnih državah in regijah sosedstva (v južnem in vzhodnem sosedstvu) so bila podpisana financiranja v vrednosti približno 4,1 milijarde EUR. V Aziji, Srednji Aziji, Latinski Ameriki in Južni Afriki je bila podpisana operacija financiranja v vrednosti 1,7 milijarde EUR¹⁸.

V primerjavi z letom 2017 se je skupni obseg financiranja EIB v regijah zunanjega mandata EIB leta 2018 nekoliko povečal, predvsem zaradi povečanja dejavnosti na Zahodnem Balkanu.

Preglednica 2: Neto podpisane operacije financiranja na leto in skupne neto podpisane operacije financiranja v primerjavi z zgornjimi mejami jamstva za zunanji mandat EIB za obdobje 2014–2020 (Sklep št. 466/2014/EU, kakor je bil spremenjen s Sklepom (EU) 2018/412)

Regija/leto (v milijonih EUR)	2014 (2. pol.)	2015	2016	2017	2018	Skupaj 2014 (2. pol.)– 2018	Zgornja meja jamstva	Stopnja izkoriščen osti
Predpristopne države	200	906	582	170	1 242	3 100	7 635	41 %
Sredozemlje	379	726	1 299	1 168	1 789*	5 973	11 170	53 %
<i>Zasebni mandat pobude EIB za odpornost**</i>				612	325	937	2 300	41 %
Vzhodno sosedstvo, Rusija	975	1 401	1 493	657	632	5 158	6 650	78 %
Azija	45	433	45	118	205	846	1 165	73 %
Srednja Azija	70	70	20	22		182	224	81 %
Latinska Amerika	219	468	319	371	347	1 725	2 694	64 %
Južna Afrika		150		50	70	270	462	58 %
Skupaj	1 888	4 154	3 758	3 168	4 610*	17 578	32 300	54 %

* *Vključno z dvema operacijama financiranja v južnem sosedstvu v obsegu 150 milijonov EUR, ki sta bili leta 2018 preneseni iz prejšnjih mandatov v zunanji mandat EIB za obdobje 2014–2020.*

** *Zasebni mandat pobude EIB za odpornost zajema Zahodni Balkan in sredozemsko regijo.*

Skupne podpisane operacije financiranja v okviru zunanjega mandata EIB za obdobje 2014–2018 (brez preklicev) so ob koncu leta 2018 znašale približno 17,6 milijarde EUR. Skupna

¹⁸ Kot je navedeno zgoraj, sta bili poleg tega dve operaciji financiranja, podpisani v obdobju 2005–2006 v južnem sosedstvu, v skupni vrednosti 150 milijonov EUR leta 2018 preneseni v okvir zunanjega mandata EIB za obdobje 2014–2020. Ti dve operaciji financiranja nista vključeni v preglednico 1 (pregled podpisanih operacij financiranja v letu 2018), upoštevani pa sta v preglednici 2 (uporaba zgornjih mej jamstva za zunanji mandat EIB).

stopnja izkoriščenosti zunanjega mandata EIB v smislu neto podpisanih operacij financiranja je znašala 54 % skupne zgornje meje jamstva.

Najnižja stopnja izkoriščenosti jamstva EU je bila ugotovljena v predpristopnih državah. To je mogoče pojasniti predvsem z zmanjšanjem obsega financiranja EIB v Turčiji zaradi političnega in gospodarskega dogajanja po letu 2016. Najvišja stopnja izkoriščenosti, vsaj v smislu podpisanih operacij financiranja, je zabeležena v Srednji Aziji in vzhodnem sosedstvu.

EIB je v okviru zasebnega mandata pobude EIB za odpornost, ki je bil vzpostavljen s Sklepom (EU) 2018/412 o spremembi, do konca leta 2018 uporabila že 41 % tega mandata.

Kar zadeva porazdelitev financiranja v okviru zunanjega mandata EIB po sektorjih leta 2018, so najvišje mesto znova zasedle kreditne linije za lokalne banke, ki delujejo kot posredniki pri financiranju za razvoj zasebnega sektorja (33 %). Večina financiranja v okviru zunanjega mandata EIB pa obsega naložbe v infrastrukturo, predvsem v sektorjih prometa, energije in vode/kanalizacije.

Preglednica 3: Porazdelitev financiranja EIB, ki je bilo leta 2018 podpisano v regijah zunanjega mandata EIB in je krito z jamstvom EU, po sektorjih

Sektor/regija (v milijonih EUR)	Predpristopne države	Sredozemlje (južno sosedstvo)	Vzhodno sosedstvo in Rusija	Azija*	Latinska Amerika	Južna Afrika	Skupaj	Delež skupnega zneska
Kreditne linije	260	970	155	–	–	70	1 455	33 %
Promet	746	40	132	130	102	–	1 150	26 %
Energija	236	387	167	–	46	–	836	19 %
Voda, kanalizacija	–	438	84	75	139	–	736	17 %
Industrija	–	–	56	–	–	–	56	1 %
Razvoj mest	–	77	–	–	24	–	101	2 %
Kombinirana infrastruktura	–	52	–	–	–	–	52	1 %
Kmetijstvo, ribištvo, gozdarstvo	–	–	38	–	–	–	38	1 %
Trdni odpadki	–	–	–	–	36	–	36	1 %
Skupaj	1 242	1 964	632	205	347	70	4 460	100 %

* Azija ne vključuje podregije Srednje Azije, s katero v okviru zunanjega mandata EIB leta 2018 ni bila podpisana nobena operacija financiranja.

3.3. PREDVIDENI REZULTATI FINANCIRANJA EIB

Glede na to, da je večina financiranja EIB v okviru zunanjega mandata EIB namenjena financiranju naložb v infrastrukturo, za katere je značilno, da trajajo več let, so podatki o dejanskih rezultatih in učinkih, ki se dosežejo s podporo proračunskega jamstva EU, običajno na voljo s precejšnjim časovnim zamikom.

EIB ocenjuje pričakovani učinek svojega financiranja z okvirom za merjenje rezultatov, ki ga je začela izvajati leta 2012. V fazi ocenjevanja se opredelijo kazalniki rezultatov z izhodiščnimi vrednostmi in cilji, ki zajemajo pričakovane gospodarske, socialne in okoljske rezultate financiranja. Rezultati na podlagi teh meril uspešnosti se spremljajo ves čas trajanja projekta, o njih pa se poroča ob dveh pomembnih mejnikih: v primeru neposrednega financiranja ob zaključku projekta in tri leta po zaključku projekta („po zaključku“), v primeru skladov zasebnega kapitala ob koncu investicijskega obdobja in ob koncu trajanja skladov ter v primeru posrednega posojanja ob koncu obdobja dodelitve.

EIB na podlagi okvira za merjenje rezultatov oceni projekte glede na tri stebre:

- i. v okviru prvega stebra se ocenita pričakovani prispevek k prednostnim nalogam EU in partnerskih držav ter upravičenost glede na cilje mandata EIB. To pripomore k razumevanju logike ukrepanja EIB, pri čemer se upoštevajo pričakovani *učinki* projekta;

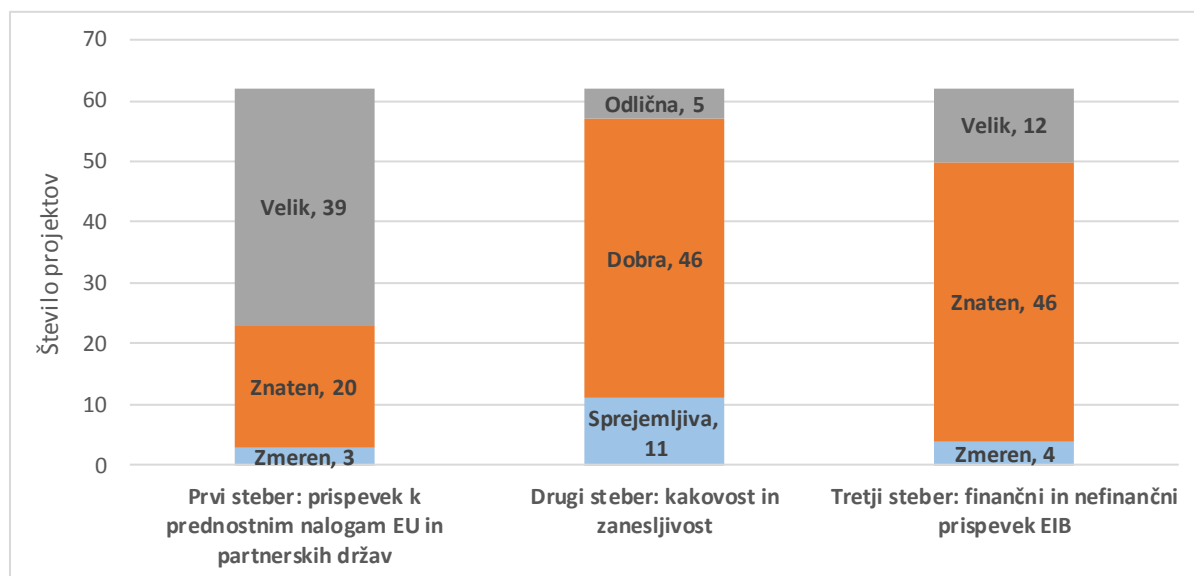
- ii. v okviru drugega stebra se ocenita kakovost in zanesljivost financiranja na podlagi pričakovanih *izložkov, izidov in rezultatov*;
- iii. v okviru tretjega stebra se oceni finančni in nefinančni prispevek EIB k projektu (dodana vrednost), ki presega prispevek drugih možnosti na trgu. To pomaga oceniti logiko ukrepanja na ravni *prispevka* EIB k projektu.

V tem oddelku so navedene ocene EIB na podlagi okvira za merjenje rezultatov, in sicer za 62 projektov, za katere je bila leta 2018 podpisana prva pogodba o financiranju v okviru zunanjega mandata EIB in instrumentov financiranja EIB na lastno odgovornost. Skupni znesek financiranja, ki ga je EIB odobrila za te projekte, znaša 7,2 milijarde EUR.

EIB je leta 2018 v okviru prvega stebra prispevek 59 od 62 novih projektov ocenila najmanj z „znaten“, kar pomeni, da se projekti štejejo za skladne s cilji zunanjega mandata EIB in veliko prispevajo bodisi k nacionalnim razvojnim ciljem bodisi k razvojnim ciljem EU, hkrati pa zmerno prispevajo k drugim ciljem. EIB je prispevek 39 projektov ocenila z „velik“ zaradi velikega prispevka k prednostnim nalogam EU in nacionalnim razvojnim ciljem.

Ocena v okviru drugega stebra temelji predvsem na zanesljivosti projekta ter finančni in ekonomski vzdržnosti. EIB je v okviru drugega stebra pet novih projektov, podpisanih leta 2018, ocenila z „odlično“, 46 projektov pa z „dobro“, pri čemer je bila povprečna interna stopnja donosnosti za infrastrukturne projekte 10- do 15-odstotna. 11 projektov je ocenila s „sprejemljivo“, pogosto zaradi okolij z velikim tveganjem ali pomanjkljivosti pri nosilcih projektov.

Diagram 3: Ocene EIB za nove operacije financiranja v regijah zunanjega mandata EIB, podpisane leta 2018, po stebrih na podlagi okvira za merjenje rezultatov

V okviru tretjega stebra je EIB ocenila svoj pričakovani finančni in nefinančni prispevek za 58 projektov z „velik“ ali „znaten“, predvsem glede na zagotovljeno zapadlost financiranja, ki presega ponudbo na lokalnih trgih.

Ko se okvir EIB za merjenje rezultatov izpopolnjuje, so sčasoma na voljo tudi podatki o rezultatih, ki so bili dejansko doseženi z nekaterimi operacijami financiranja, v zvezi s katerimi je bilo s tem okvirom, ko se je leta 2012 začel uporabljati, določeno, kaj se pričakuje. Za leto 2018 je EIB poročala o dejanskih rezultatih za devet kreditnih linij – šest v Turčiji in po eno v Gruziji, Libanonu in Ukrajini. V okviru teh kreditnih linij so partnerske banke na podlagi skupno 5 740 posojil zagotovile 1,52 milijarde EUR, pri čemer so bila 5 504 posojila namenjena MSP, 232 pa jih je bilo namenjenih podjetjem s srednjo veliko tržno kapitalizacijo. Ta posojila so prispevala k ohranitvi 235 000 delovnih mest pri končnih upravičencih, približno 40 % teh podjetij pa so bila podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Povprečna zapadlost posojil, zagotovljenih končnim upravičencem (glede na velikost posojila), je bila 4,4 leta. Povprečna upravičena družba je imela 41 zaposlenih.

3.4 UNOVČITVE JAMSTVA EU

EIB je tudi leta 2018 zahtevala nove unovčitve jamstva EU zaradi zapadlih zneskov, povezanih s sirskimi državnimi posojili. V obdobju od leta 2012 do leta 2018 je EIB unovčila za skupaj 421,2 milijona EUR jamstva, od tega za 55,6 milijona EUR leta 2018, znesek preostale glavnice, za katero bi se lahko unovčilo jamstvo, pa je ob koncu leta 2018 znašal 211,5 milijona EUR¹⁹. Prizadevanja za izterjavo zapadlih zneskov doslej niso bila uspešna. EIB je ukrepala na ustreznih sodiščih, da bi ohranila terjatve EU v zvezi z zneski, ki jih dolguje Sirija.

4. SODELOVANJE EIB Z DRUGIMI PARTNERJI

4.1 SODELOVANJE S KOMISIJO

EIB in Komisija glede zadev, povezanih z zunanjim mandatom EIB, sodelujeta v okviru širšega partnerstva med njima, med drugim na podlagi Evropskega sklada za strateške naložbe (znotraj EU), mehanizmov mešanega financiranja EU, ki podpirajo dejavnosti razvojnih finančnih institucij zunaj EU, in Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD).

EIB je še naprej črpala sredstva iz mehanizmov mešanega financiranja EU, tj. financiranja pod ugodnimi pogoji iz proračunskih sredstev EU, s čimer je podprla pripravo in/ali izvajanje projektov, ki jih je financirala EIB. Leta 2018 se je odobrilo 24 pogodb za nepovratna sredstva, v celoti ali delno financiranih iz proračuna EU, ki so skupaj znašala 193 milijonov EUR in ki jih je EIB zagotovila v regijah zunanjega mandata. Od tega je bilo 43 milijonov EUR dodeljenih za tehnično pomoč, 105 milijonov EUR za nepovratna sredstva za naložbe, 40 milijonov EUR za tvegani kapital in 5 milijonov EUR za subvencije obrestne mere.

EIB je tudi eden od izvajalskih partnerjev za novo jamstvo EU, ki se zagotavlja v okviru sklada EFSD. Toda zunanji mandat EIB in EFSD sta usmerjena v precej različne vrste produktov, posojilojemalcev in območij. Na primer, EFSD ne pokriva Zahodnega Balkana, zunanji mandat EIB pa ne pokriva večjih delov Afrike. Poleg tega se postopek odločanja o

¹⁹ Zgolj za ponazoritev so zneski navedeni v ekvivalentu evra na dan 31. decembra 2018. Nekateri zahtevki za jamstvo se nanašajo na zneske dolga v drugih valutah.

jamstvih EU, zagotovljenih v okviru EFSD, razlikuje od vnaprejšnjega sedemletnega jamstva, ki se EIB zagotavlja za njen zunanji mandat.

Komisija je junija 2018 predlagala, da se prenovi zagotavljanje proračunskih jamstev EU za naložbe zunaj EU v okviru instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) po letu 2020²⁰. Pristop, predlagan za obdobje po letu 2020, temelji na pojmu „odprte strukture“, v skladu s katerim bi EIB ostala pomemben partner za financiranje naložb, ki podpirajo trajnostni razvoj zunaj EU, do jamstev EU pa bi bilo upravičenih tudi več drugih finančnih institucij²¹. V instrumentu NDICI je predvideno močnejše usmerjanje politike s strani EU in tesnejše sodelovanje s finančnimi institucijami, ki delujejo kot izvajalski partnerji. Ko sta Evropski parlament in Svet začela proučevati predlog o instrumentu NDICI, sta Komisija in EIB izvedli nadaljnje tehnične razprave, na podlagi katerih so bile opredeljene možnosti za oblikovanje jamstev za obdobje po letu 2020, ki bi jih EU lahko zagotovila EIB.

4.2. SODELOVANJE Z EVROPSKIM VARUHO ČLOVEKOVIH PRAVIC

Memorandum o soglasju, ki sta ga leta 2008 podpisala EIB in evropski varuh človekovih pravic, je podlaga za dve fazi pritožbenega mehanizma EIB. Pritožbe se najprej obravnavajo v okviru notranjega pritožbenega mehanizma EIB, šele potem jih lahko prouči varuh človekovih pravic. EIB je novembra 2018 posodobila svojo politiko glede pritožbenega mehanizma²².

Leta 2018 varuh človekovih pravic ni priglasil ali zaključil nobene pritožbe zoper dejavnosti EIB v regijah zunanjega mandata EIB.

Kar zadeva notranjo fazo pritožbenega mehanizma EIB, se je število novih pritožb v zvezi s projekti, ki so bile evidentirane v regijah zunanjega mandata EIB, povečalo s 14 leta 2017 na 19 leta 2018. Med temi je bilo 12 pritožb povezanih z okoljskimi in socialnimi vprašanji, pet z javnimi naročili, ki so jih izvedli nosilci projektov, in dve z javnimi naročili EIB (storitve svetovanja). Leta 2018 je bilo v okviru notranjega pritožbenega mehanizma EIB zaključenih 17 zadev v regijah zunanjega mandata EIB: štiri v Bosni in Hercegovini, ena v Egiptu, štiri v Gruziji, ena v Jordaniji, ena v Maroku in šest v Srbiji. Izidi pritožb, ki so bile obravnavane v okviru notranjega pritožbenega mehanizma EIB, so bili različni: „neutemeljene pritožbe“ (11), sporazumne rešitve“ (1), „utemeljene pritožbe“ (2) in „priporočene izboljšave“ (3).

4.3. SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI FINANČNIMI INSTITUCIJAMI

Sodelovanje EIB z drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami in razvojnimi finančnimi institucijami iz držav članic EU vključuje vse od dialoga o institucionalnih zadevah in tematskih vprašanjih do sofinanciranja dejavnosti in deljenja relevantnega strokovnega dela.

²⁰ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, COM(2018) 460 final z dne 14. junija 2018.

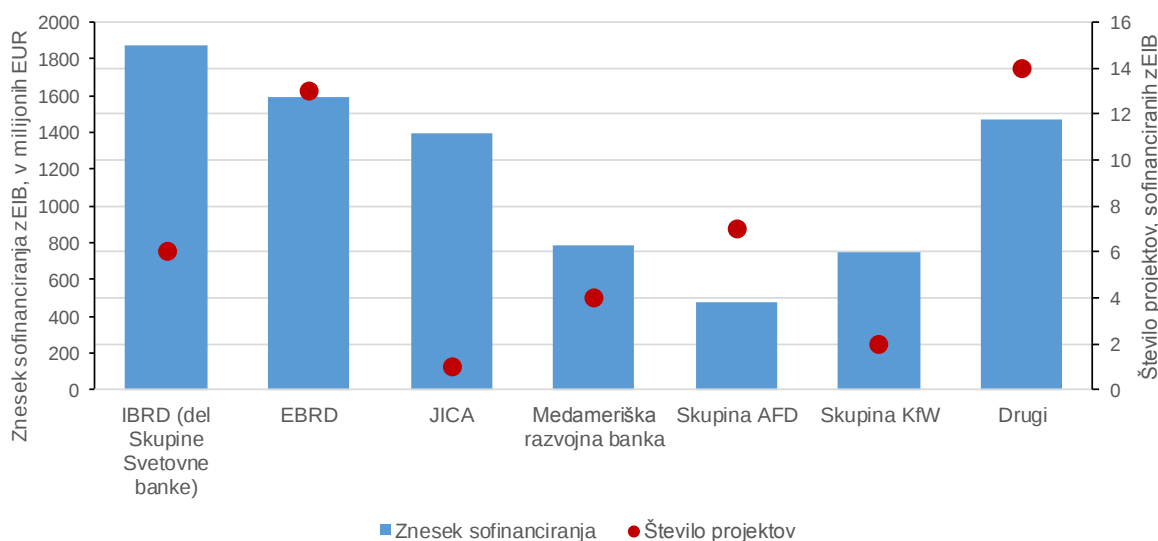
²¹ Glej tudi sporočilo Komisije z dne 12. septembra 2018 z naslovom Učinkovitejša finančna arhitektura za naložbe zunaj Evropske unije, COM(2018) 644 final.

²² <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>.

Leta 2018 sta EIB in Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) skupaj sofinancirali 13 projektov zunaj EU, kar je največ na letni ravni doslej. Sedem projektov je EIB sofinancirala s skupino AFD (Francija) in dva s skupino KfW (Nemčija). Poleg tega je z Mednarodno banko za obnovo in razvoj (IBRD), ki je del Skupine Svetovne banke, sofinancirala šest projektov, vključno s čezanatskim plinovodom in projektom za trajnostni promet v Bogoti. Slednjega in tri druge projekte je sofinancirala tudi Medameriška razvojna banka. Leta 2018 je EIB izvedla tudi pomembno skupno naložbo z Japonsko agencijo za mednarodno sodelovanje v okviru financiranja tranše B za predor pod Bosporjem v Turčiji.

EIB ter skupini AFD in KfW tesno sodelujejo tudi v okviru pobude za vzajemno zaupanje. S to pobudo, ki se je začela izvajati leta 2013, se racionalizira in lajša zagotavljanje podpore s sofinanciranjem za upravičence, in sicer z opiranjem na enega od treh partnerjev, ki prevzame vlogo glavnega ponudnika financiranja za nekatere naloge v zvezi s projektom, na primer skrbni pregled projekta ali nadzor javnih naročil. Organi upravljanja in odločanja v partnerskih državah pobude za vzajemno zaupanje so se seznanili z dokumenti, ki so jih pripravile druge institucije, in jih upoštevajo pri svojih odločitvah. Na splošno je bilo ob koncu leta 2018 s skupino AFD in/ali skupino KfW sofinanciranih 37 projektov v regijah zunanjega mandata EIB, za katere je EIB podpisala pogodbe v okviru svojega sedanjega zunanjega mandata (od sredine leta 2014), od tega jih je bilo deset vključenih v pobudo vzajemnega zaupanja.

Diagram 4: Sofinanciranje mednarodnih finančnih institucij in razvojnih finančnih institucij pri projektih EIB, podpisanih leta 2018

Opomba: Zneski, ki jih morajo vložiti druge mednarodne finančne institucije in razvojne finančne institucije, so zgolj okvirni in temeljijo na ocenah, izvedenih v zgodnjih fazah razvoja projekta.